

Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Ruotsi

Ruotsin metsähallitus (Skogsstyrelsen) valvoo metsänhoitolakia (Skogsvårdslag 1979:429). Valvonta suoritetaan riippumattomana tarkasteluna sen tarkistamiseksi, täyttävätkö valvonnan kohteet laeista ja muista sitovista määräyksistä johtuvat vaatimukset. Tarvittaessa valvonta voi johtaa päätöksiin toimenpiteen mukauttamisesta. Jos epäillään rikosta, valvonta voi johtaa syytteen esittämiseen poliisille tai syyttäjälle.

Ruotsissa hakkuusta on ilmoitettava ja hakkuuilmoituksen yhteydessä on ilmoitettava, mitä toimenpiteitä aiotaan tehdä metsän uudistamiseksi ¹ (Skogsvårdsförordning 1993:1096). Uudistaminen voidaan toteuttaa viljelemällä tai luontaisella uudistamisella. Uudistamisen yhteydessä on tarvittaessa raivattava taimikon kasvua haittaavat puut ja pensaat, torjuttava heinittyminen, käsiteltävä maanpinta ja järjesteltävä vesitalous. Lisäksi edellä mainittujen perustamistoimenpiteiden jälkeen on tarvittaessa huolehdittava taimikon täydennysistutuksesta tai -kylvöstä ja muusta jälkihoidosta. Luontaista uudistamista käytettäessä käsittelyalueella on oltava edellytykset taimien syntymiselle. Taimikon aikaansaamiseksi tehtävät perustamistoimenpiteet on saatettava loppuun kolmen vuoden kuluessa velvoitteen aiheuttaneen puunkorjuun päättymisestä. Luonnollisessa uudistamisessa taimien riittävän juurtumisen enimmäisaika on seitsemän vuotta Etelä-Ruotsissa (Gotlantia lukuun ottamatta) ja kymmenen vuotta Pohjois-Ruotsissa ja Gotlannissa.

Metsähallitus on julkaissut oppaan² metsänuudistamisen seurantaan, jonka avulla voidaan varmistaa täyttyvätkö lain vaatimukset. Oppaan mukaan uudistumisen arviointi tehdään erityisesti silloin, kun: Metsähallitus harkitsee uhkasakon määräämistä, koska metsänomistaja ei ole noudattanut aiempaa määräystä (velvoitetta), kohteessa epäillään, että metsänhoitolain vaatima vähimmäismäärä taimia ei täyty tai kohde on uudistushakkuualue, jossa ei ole tapahtunut riittävä uudistumista luonnollisesti tai istutuksen kautta. Uudelleenkasvutarkastusta suositellaan istutuksen jälkeiselle kasvukaudelle ja sitten vielä kolmen vuoden kuluttua.

¹ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skogsvardsforordning-19931096_sfs-1993-1096/

² <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/bruks-skog/ny-skog-efter-avverkning/handbok---taxering-av-atervaxt.pdf>

Aikaisemmin metsänuudistamisen valvonnassa käytettiin taimikon perustamisilmoitukseen rinnastettavaa menettelyä, jossa metsänomistajat saivat vastauskorttimuotoisen kirjeen, jolla selvitettiin kasvun turvaamiseksi tehdyt toimenpiteet. Tämän lisäksi käytössä oli maastossa tai helikopterilla tehtyä uudistusalueiden valvontaa. Metsähallitus julkaisee vuosittain valvontasuunnitelman³. Vuodesta 2016 lähtien valvonta on kuitenkin suunnattu ympäristönäkökohtiin uudistamisen ja kasvun seurannan sijaan. Vuoden 2024 metsäpoliittisen selvityksen loppumietinnössä on esitetty, että Metsähallituksen tulisi tarkistaa uudistamistoimia koskevat säännökset sekä asettaa uudistamistoimenpiteiden seuranta etusijalle ja aikaistettava valvontaa (SOU 2025:93⁴).

Viro

Virossa ympäristölautakunta (Keskkonnaamet) valvoo metsän uudistamista ja laatii metsänuudistamisen asiantuntijalausuntoja. Ennen hakkuiden aloittamista metsänomistajan on tehtävä ympäristölautakunnalle metsäilmoitus, joka sisältää tiedot hakattavasta metsästä ja hakkuun tavoitteista. Ilmoituksella ei toimiteta tietoja suunnitelluista uudistamistoimenpiteistä. Metsänuudistusmenetelmien soveltaminen tulee tehdä kahden ensimmäisen vuoden aikana uudistushakkuun jälkeen ja metsä on uudistettava viiden vuoden kuluessa ja soiden, siirtymäsoiden, alankosoiden, rämeiden, rämeiden, sara- ja rämemetsäluontotyyppien osalta kymmenen vuoden kuluessa hakkuusta tai metsän menetyksestä. (Metsaseadus. RT I 2006, 30, 232)⁵

Metsänuudistamisvelvoitteen täyttämisen toteamiseksi, sen jatkamiseksi tai velvoitteesta vapauttamiseksi on metsänomistajan perustellusta määräyksestä tai ympäristölautakunnan muiden saamien tietojen perusteella suoritettava metsänuudistamisen asiantuntijalausunto valtion kustannuksella.

Metsänuudistusmenetelmien soveltaminen ei ole pakollista, jos ympäristölautakunnan tekemän metsänuudistusanalyysin mukaan tuhoutuneessa metsäosassa tai aukeassa tapahtuu luontaista uudistamista, jolla on sopiva lajikoostumus, riittävä kasvillisuus ja pinta-alajakauma.

Norja

Norjassa metsänomistajan on varmistettava riittävä uudistuminen hakkuun jälkeen ja varmistettava, että hakkuutavan ja uudistamismenetelmän välillä on yhteys. Tarvittavat toimenpiteet uudistamisen helpottamiseksi on aloitettava kolmen vuoden kuluessa hakkuusta. Uudistamisen määräaikaa voidaan pidentää viiteen vuoteen, jos se on perusteltua ilmastollisten ja paikallisten olosuhteiden perusteella. (Skogbrukslova)

³ <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/rapporter/rapporter-2025/rapport-2025-04-samlad-tillsynsplan-2025-med-bilagor.pdf>

⁴ <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2025/08/sou-202593/>

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/119122024006>

Norjassa kunta tai muu metsäviranomaislainen voi lain noudattamisen valvomiseksi päättää, että metsänomistajat ovat velvollisia raportoimaan hakkuusuunnitelmista sekä metsän uudistamiseen ja hoitoon liittyvistä toimenpiteistä, jos se on tarpeen. Ilmoituksen on oltava kirjallinen ja siinä on annettava tietoja omistajan hakkuu- tai toimenpiteitä koskevista suunnitelmista. Ilmoitus on lähetettävä kunnalle viimeistään 3 viikkoa ennen hakkuun tai toimenpiteiden toteuttamista. Metsäviranomaislainen päättää itse hakkuun, uudistamisen ja metsänhoidon puitteissa, mitkä metsätaloustoimenpiteet kuuluvat raportointivelvollisuuden piiriin.

Metsänuudistamista valvoo kunta. Kunnan on pistokokein tarkastettava, onko tarvittavat uudistamistoimenpiteet toteutettu ja onko uudistaminen toteutettu tyydyttävästi. Jos metsänomistaja ei ole noudattanut uudistamisen toimenpiteiden määräaika, kunta päättää määrätäkö metsänomistaja toteuttamaan toimenpiteitä alueen uudistamiseksi. Jos uudistamismääräystä ei toteuteta, kunnan on varmistettava, että toimenpide toteutetaan metsänomistajan kustannuksella.

Metsänuudistamisen valvontaan on myös informaatio-ohjausta. Maataloustuotannon laitos (Landbruksdirektoratet) on tuottanut kunnille ja valtion hallintoviranomaisille oppaan Opas metsälain ja -asetusten rikkomusten seurantaan.⁶

Saksa

Saksan liittovaltion metsälaki säätelee metsien suojelua, uudistamista ja kestävästä käyttöä. Metsälaki muodostaa kehyksen osavaltioiden lainsäädännölle. Kansallisen lainsäädännön mukaan metsää voidaan hoitaa lueteltujen metsä- ja ympäristösäädösten puitteissa ilman metsäviranomaiselle tehtävää hakemusta tai ilmoitusta, mutta jokainen yksittäinen osavaltio voi vapaasti säätää tästä. Metsälaissa säädetään myös, missä metsänhoitoon liittyvissä asioissa osavaltioilla on omaa lainsäädännöllistä valtaa. Sitä on mm. metsän uudistamisen ja valvonnan osalta. Osavaltioilla on omat metsäviranomaisensa, jotka hoitavat valvontaa. Liittovaltion metsälaissa säädetään kaikkien metsänomistajien velvollisuudesta metsittää avohakkuualueet tai harvennetut metsäalueet kohtuullisessa ajassa tai täydentää ne, jos luonnollinen uudistuminen on kesken, ellei metsän muuttamista toiseen käyttötarkoitukseen ole hyväksytty tai se ole muutoin sallittua. Liittovaltion metsälaissa ei ole hakkuiden toteutusta tai suunnittelua koskevia säännöksiä. (BWaldG)⁷ Seuraavassa on kerrottu Nordrhein-Westfalenin osavaltion metsälainsäädännöstä.

Nordrhein-Westfalenin osavaltion metsälain (LFoG)⁸ mukaan metsänviljely on yleensä aloitettava aktiivisesti kahden vuoden kuluessa metsän hakkuusta. Nordrhein-Westfalenin osavaltion metsä- ja puuvirasto voi kuitenkin aktiivisen metsänviljelyn sijaan sallia myös metsien laajamittaisen kehittämisen metsän luontaisen juurtumisen kautta. Metsän

⁶ <https://landir-xpprod.enonic.cloud/nb/forvaltning/fagomrader/skogbruk/veileder-om-oppfolging-av-brudd-pa-skogbrukslova-med-forskrifter>

⁷ <https://www.gesetze-im-internet.de/bwaldg/BJNR010370975.html>

⁸ https://recht.nrw.de/lmi/owa/br_text_anzeigen?v_id=100000000000000000274

luonnollisen uudistamisen hyväksymistä voi hakea alueen metsätoimistoilta. Hakemus voidaan hyväksyä, jos kyseinen alue soveltuu luontaiseen uudistamiseen. Näin olisi esimerkiksi silloin, jos luontainen uudistaminen on jo käynnissä alueella. Luontainen uudistaminen voidaan sallia myös, jos siemenpuita on olemassa eikä vahvaa kilpailevaa kasvillisuutta odoteta kasvavan. Osavaltion laissa metsien uudelleenistutus- tai täydennysvelvollisuus sisältää myös velvollisuuden ylläpitää ja suojella viljelykasveja ja uudistumista.